

גמורה של תורה

ב"ה

תנ"ך
כל הרב בכל אחד

מוסף חגיגי לרגל סיום מחזורי הלימוד
בספר 'משנה תורה' לרבינו הרמב"ם

כל התורה בהישג יד

ביניהם.

גדולי ישראל במשך הדורות ראו בלימוד המשנה תורה חשיבות רבה, ומהם שקבעו לעצמם שיעור קבוע בספר. אף שהרמב"ם ייעד את ספרו להמונים, בכדי שירכשו ידיעה כללית של כל הלכות התורה, הרי שלשונו של הרמב"ם, ואפילו סידור ההלכות, מעניקים הרבה מעבר לידע הבסיסי, ומהווים כר פורה להעמקה והבנה חדשה בסוגיות רבות בתורה.

הלימוד היומי

בשנת תשד"מ (1984) הציע הרבי מליובאוויטש לאתחיל את כלל ישראל סביב לימוד ספר המשנה תורה לרמב"ם. הרבי ציין, כי זהו החיבור היחיד המקיף את כל הלכות התורה, כולל אלו שאינן נוהגות בזמן הזה. לכך יש להוסיף את דברי חז"ל במעלת לימוד הלכות התורה - "הלכה למעשה".

הלימוד ההמוני בתורה השלמה, שנלמדת במלואה, יוצר אחדות שלמה גם בין המוני היהודים הלומדים את הרמב"ם בכל יום.

ללומדים מוצעים שלושה מסלולי לימוד יומי, המותאמים ליכולותיהם המשתנות:

הספק מוגבר: המסלול המומלץ למטיבי לכת, ובו נלמדים שלושה פרקים ביום. מקיף את 'משנה תורה' בתוך מעט פחות משנה.

הספק בינוני: לימוד של פרק יומי אחד, והקפה איטית יותר, בת שלוש שנים, של מחזור הלימוד כולו.

ספר המצוות: לימוד המצוות המקבילות להלכות הנלמדות במסלול שלושה הפרקים, מתוך 'ספר המצוות' לרמב"ם.

מה היית נותן כדי לרכוש ידע בכל מקצועות התורה? למשל, ללמוד כיצד להגדיר את מולד הלבנה לפי תצפיות על הירח; להתמצא בדיני הקורבנות והלכות בית המקדש; להעמיק בעקרונות היסוד של האמונה היהודית; לגלות בקיאות בהלכות תשובה; ואפילו להכיר את הקוד ההלכתי של מלכי ישראל ומלחמותיהם.

זה מה שהשיגו רבבות לומדים במסלולי ההקפה של 'משנה תורה' לרמב"ם. ביום חמישי, י"ז בתמוז, ציינו בהתרגשות את ה'סיום' השנתי והתלת-שנתי של הלימוד היומי ביד החזקה, ובשמחה של תורה למדו את ההלכות האחרונות העוסקות בגאולה השלמה.

למחרת, ביום שישי י"ח בתמוז, ניתן האות להקפה מחודשת של מסלולי הלימוד. הקצאה של זמן לא רב ביום, מקנה בתוך תקופה קצרה היכרות מעמיקה עם מכלול תרי"ג מצוות התורה, כפי שנתבאר בידי הנשר הגדול, רבינו משה בן-מימון.

יצירת מופת

יצירתו של הרמב"ם גאונית. במלאכת מחשבת, ערך את כל ההיבטים המעשיים של מצוות התורה בסדר מופתי, וריכז אותם בארבעה-עשר ספרים - 'היד החזקה'. אין מצווה שלא מתבארת היטב מכל צדדיה, תוך ניתוח שלל מצבי התרחשותה, מכל זווית אפשרית.

בהקדמתו לחיבורו מצוין הרמב"ם את ייחודיות הסדרה: "שאדם קורא תורה שבכתב תחילה, ואחר כך קורא ב(חיבור) זה ויודע ממנו תורה שבעל פה כולה, ואינו צריך לקרות ספר אחר

גדולי ישראל הצטרפו בהתלהבות גדולי ישראל הצטרפו בהתלהבות ליוזמת 'תקנת הרמב"ם' והרעיפו שבחים על הלימוד:

הגאון רבי משה פיינשטיין זצ"ל

"עיקר קיום הברית עם אבינו שבשמים הוא על-ידי לימוד התורה בעיון, כדי ללמוד וללמד, לשמור ולעשות ולקיים. אי אפשר לשמור ולעשות אם לא על-ידי הכרעת רבותינו הראשונים. ללמוד פסקי הרמב"ם הוא עיקר גדול בקיום מצוות "בחוקותי תלכו, שתהיו עמלים בתורה".

האדמו"ר בעל 'פני מנחם' מגור זצ"ל

"בלימוד הרמב"ם ישנו דבר גדול, כמו בלימוד הש"ס. ראשית, שכלל ישראל ילמדו את כל המצוות, ונוסף לזה יש עניין גדול ונפלא שכלל ישראל ילמדו ביחד דבר אחד, מחמת הערבות שכל ישראל ערבין ומעורבין זה בזה... וכדאי בהחלט להצטרף וללמוד".

הגאון רבי אברהם כהנא שפירא זצ"ל, ראש ישיבת 'מרכז הרב' והרב הראשי לשעבר

"עלינו להחזיק טובה ולהכיר טובה לכבוד קדושת אדמו"ר מליובאוויטש על חידוש זה והתחדשות זו - התקנה שכל ישראל ילמדו את הרמב"ם ויקיימו מצוות תלמוד תורה בשלימות".

הראשון לציון הגאון רבי עובדיה יוסף זצ"ל, "כבוד קדושת האדמו"ר מליובאוויטש הצליח להפוך את הרמב"ם לנחלת כלל ישראל ולא כפי שהיה עד עתה, נחלת ראשי ישיבה ולומדיה בלבד".

הגאון רבי שמואל הלוי וואזנר זצ"ל

"זכיתם לסיים ספרי הרמב"ם כפי הצעת כבוד קדושת אדמו"ר מליובאוויטש... זה מסימני משיח, כמו שכתב הרמב"ם סוף פרק י"א מהלכות מלכים: "ויתקן את העולם כולו לעבוד את ה' ביחד".

הראשון לציון הגאון רבי מרדכי אליהו זצ"ל

"ביודעי אני אומר, שרבים הצטרפו לקריאתו של גאון ישראל ותפארתו, כבוד קדושת האדמו"ר מחב"ד, אשר זכה ורבים זיכה ומשמים סייעו לו להגות מחשבה כבירה זו. יש צורך להפיץ את הרעיון הנפלא הזה...".

הסביר לו הרופא, כי בגלל סדריומו העמוס של הרמב"ם, אינו יכול להרשות לעצמו אלא ביקור קצר בכל יום בבית המרפא. לכן הוא מפעיל צוות רופאים מסור, המלווה את החולים בכל שעות היממה, ואז הוא רושם לרופאים את התרופות המתאימות לכל חולה. "מעולם לא היה זקוק ליותר מכך, כי רק בהבטה קצרה על החולה הרמב"ם מאבחן את מחלתו", אמר הרופא.

כעת היה ל'אבן-עזרא' אתגר נוסף, לעמוד על חכמתו של הרמב"ם, כיצד יאבחן את 'מחלתו'. הוא הופנה למיטה פנויה במחלקה, שנועדה לחולים חדשים.

השחר עלה, הרמב"ם, שלא הספיק לישון אלא שעות מעטות, קם לסדר יומו. לאחר שסיים את תפילתו עשה את דרכו לבית-המרפא, לראות את מצבם של החולים. יודע הוא שבשליחותו כרופא, מלווה אותו המלאך רפאל בעצמו, שהרי הרפואה תלויה גם היא בחסדי שמים. גם בתפילותיו מרבה הוא לחשוב על החולים שהוא פוגש, ומתחנן לה' על רפואתם.

הנה הוא נכנס בשערי בית-המרפא, ופונה ראשית-כול לחולים החדשים, שעדיין לא אובחנו. בכל מיטה הוא נעצר, מביט לרגע קצר בחולה, ורושם לו את תרופתו בגיליון הרופאים הצמוד למיטתו. החולים מצידם משיבים לו בתודתם העמוקה ובברכותיהם.

כאשר הגיע למיטתו של רבי אברהם, ה'אבן-עזרא', נעצר, הביט בו לרגע, ומיד החל לרשום...

רבי אברהם מביט בתימהון ואינו מאמין. לרגע נפל במוחו הרהור קל, האם מצבו הבריא, הברור לכל רופא מתחיל, אינו ברור, חלילה, לרמב"ם? הוא המתין עד שהרמב"ם יצא מהחדר, עמד ממיטתו ובלי יכולת להסתיר את סקרנותו והתרגשותו, פנה אל הרופא התורן ושאל: "האם תוכל לומר לי איזו תרופה רשם הרמב"ם בעבורי?!".

התקשה הרופא להסתיר את חיוכו, והראה לרבי אברהם את הפתק. בפתק היה כתוב: "המחלה: עוני, מחסור ודלות. התרופה: ארבע מאות דינרים..."

כתיבת ספרי היד החזקה, שהצריכו יגיעה רבה ועצומה לדייק בכל הלכה, לא להותיר ולא להחסיר.

בין כל אלו חילק הרמב"ם את סדר יומו, כאשר הוא מקדיש מזמנו גם לסולטן וגם לביקור יומי בבית-המרפא, גם לתשובות התורניות וגם לכתבת ספריו.

הבין רבי אברהם שפגישה 'רגילה' עם הרמב"ם כמעט בלתי-אפשרית. בכל-זאת ניסה להגיע לפתח ביתו, שמה יזדמן לו לפגשו, אך לשווא. בהקשר זה, כך מקובל, חיבר את הפיוט: "אשכים לבית השר / אומרים כבר רכב / אבוא לעת ערב / אומרים כבר שכב... / אויה לאיש עני / נולד בלי כוכב".

חכמתו של רבי אברהם הייתה גם היא מן המפורסמות. לפתע נצנץ בו רעיון כיצד יוכל להיפגש במהירות עם הרמב"ם. הוא ניגש אל בית-המרפא שבנה ליהודים. ניכר היה שבבניין זה האפשרויות לרפא את החולים, ואת כל האווירה בו השרתה שלוה מיוחדת.

הרופא שקיבל אותו שאל לרצונו. רבי אברהם החל להתלונן על מיחושים בכל איבריו. הרופא בדקו, אך לא ראה שום סימן למחלה. ביקש ה'אבן-עזרא' לקבל את הרופא הראשי, הלוא הוא הרמב"ם.

דולתו של רבי משה בן-מימון, הרמב"ם, נודעה למרחקים. איגרותיו וכתביו נלמדו גם בארצות רחוקות. שמעו של החכם המופלג והצעיר הגיע גם לאחד מזקני וגדולי דורו, הלא הוא רבי אברהם אבן-עזרא, שהיה נודד ממקום למקום, וכך נזדמן לו להיפגש עם כמה וכמה מגדולי זמנו.

פירושו של רבי אברהם אבן-עזרא נודעו אז לכול, ועמדו בראש סדר היום התורני בעולם. הללו מצדדים בהתלהבות בפירוש, והללו מסתפקים בשיטתו בפירוש התורה, אך עם הזמן הודו כולם והסכימו, והוא נודע כאחד החשובים בפרשני התורה. נוסף על פירושו לתורה כתב גם ספרים בשאר חכמות, וגם נתברך בשפה עשירה ונדירה, שבאה לידי ביטוי בפיוטיו הרבים.

אך כגודל למדנותו וגדולתו הרוחנית, היה מצבו הגשמי והכלכלי בשפל המדרגה. הוא סבל מעוני ומחסור תמידיים. במיוחד בנדודיו הרבים, שגזר על עצמו, היה סובב מעיר לעיר בלי פרוטה, ולעיתים קרובות לא ידע מאין ייקח לחם לארוחתו הבאה.

כך נדד רבי אברהם בדרכים, ומשם למצרים. הוא השתוקק מאוד לפגוש את הרמב"ם, אשר שמע חכמתו הנפלאה הגיע לכל קיבוצי היהודים בגלויות הרבות. בבואו למצרים התעניין אצל יהודי העיר על הרמב"ם ואפשרות הפגישה עמו, וזאת אשר השיבו לו יודע-דבר:

הרמב"ם משמש רופא הסולטן וגם יועץ בעת הצורך, זאת מלבד היותו רופא כללי, אשר בגלל מומחיותו, שאין דומה לה, פונים אליו לא רק ממצרים אלא גם חולים ואף רופאים משאר מדינות. נוסף על כך, בגלל קרבתו לסולטן, ניתנה בידו האפשרות להקים בית-מרפא מיוחד לאחיו היהודים. בבית-מרפא זה טופלו כל החולים חנם, ללא תמורה.

אל הרמב"ם הגיעו שאלות מכל קצוות העולם התורני. מקצתן בעניינים דחופים, והיה עליו להשיב מיד. כמורכב שקד על

הצטרפו כעת למסלול הלימוד בספר 'משנה תורה'

בחרו את המסלול שלכם

הרבי הציע שלושה מסלולי לימוד שונים, בהתאם ליכולת הלימוד של כל אחד ואחד:

- 1 לימוד בספר המשנה תורה במתכונת של שלושה פרקים בכל יום. במסלול זה מסיימים מחזור לימוד בתוך כשנה.
- 2 לימוד פרק אחד בספר המשנה תורה בכל יום. במסלול זה מסיימים את מחזור הלימוד בפחות מ-3 שנים.
- 3 לימוד יומי ב'ספר המצוות' לרמב"ם - חיבור המביא את תמצית המצוות. לימוד זה מצריך דקות ספורות בלבד בכל יום. גם מחזור הלימוד היה אורך פחות משנה.

למי מתאימים מסלולי הלימוד?

כל אחד ואחת. גם ילדים יכולים להיות חלק מלימוד התורה כולה, באמצעות מסלול 'ספר המצוות'.

איך אדע מה לומדים היום?

אפשר להשיג 'מורה שיעור' שנתי בכל בית חב"ד, ולחפש באינטרנט את השיעור היומי.

שיעור טלפוני

להאזנה לשיעור טלפוני יומי במסלול פרק אחד ליום, חייגו למספר 0722-770-120

קבלת שיעורים לנייד

לקבלת שיעורים לנייד, נא שלחו הודעת ואטסאק למספר 058-7554144 (יש לציין בהודעה: פרק אחד / שלושה פרקים)

למצטרפים חדשים

מצטרפים חדשים ללימוד היומי, המעוניינים לקבל ספר דוגמא, נא נכנסו לאתר: CHABAD4U.ORG.IL

יוצא לאור על ידי צעירי אגודת חב"ד - מטה הרמב"ם היומי יו"ר הרב יוסף יצחק הכהן אהרונוב

'שולחן ערוך' להלכות קורבנות

בפרשת השבוע, פינחס, אנו קוראים על קורבנות הציבור שהיו קרבים מידי יום (קרבן התמיד), וכן על קורבנות המוספים המיוחדים לראשי-חודשים, שבתות וחגים. הלכות אלו אינן מופיעות בספרי ההלכה הקלאסיים, כיון שאינן נהוגות כיום. יוצא מן הכלל הוא הרמב"ם בחיבורו ההלכתי ה'משנה תורה' שמקיף גם את ההלכות הללו. לפנינו ההלכות הראשונות בהלכות תמידין ומוספין - "כשולחן הערוך ומוכן לפני האדם"

הִלְכוֹת תְּמִידִין וּמוֹסָפִין פְּרָק א

שני קורבנות התמיד היומיים:

א מִצֵּוֹת עֲשֵׂה לְהַקְרִיב שְׁנֵי כֶּכָּשִׁים 'עֹלוֹת' [=קורבן שנשרף כליל על המזבח] כָּל יוֹם, וְהוּן הַנִּקְרָאִין 'תְּמִידִין' [=קורבנות קבועים], אֶחָד בִּבְקָר, וְאֶחָד בֵּין הָעֲרֵבִים [=אחר חצות היום], שְׁנֵאָמַר "שְׁנַיִם לַיּוֹם, עֲלֵה תְּמִיד" (במדבר כחג).

זמן שחיטת התמיד בבוקר:

וְאִימָתֵי זְמַן שְׁחִיטָתוֹ? שְׁלֹבְקָר, שׁוֹחֲטִין אוֹתוֹ קֹדֶם שֶׁתַּעֲלֶה הַחֲמֶה [=מוקדם בבוקר, עוד בטרם עלתה השמש], מִשְׁיָאִיר פְּנֵי כֹל הַמְּזוּרָה; וּפְעַם אַחַת דְּחָקָה שְׁעָה אֶת הַצִּבּוֹר [=נוצר אילוך] כְּבִית שְׁנֵי, וְהַקְרִיבוּ תְּמִיד שְׁלֹשְׁחַר בְּאַרְבַּע שְׁעוֹת בַּיּוֹם [=ארבע שעות אחרי הזריחה, שזהו סוף זמן הקרבת תמיד של שחר].

[שעות אלו הן 'זמניות'. פירושן: זמן האור - מזריחת השמש ועד הלילה - מתחלק ל-12 חלקים שווים כך שבחורף, כשהימים מתקצרים, כל שעה קצרה יותר, ובימי הקיץ הארוכים, כל שעה היא ארוכה יותר. 'ארבע שעות ביום' הן תמיד שליש משעות האור.]

זמן שחיטת התמיד של בין הערביים:

ב תְּמִיד שְׁלֹבִין הָעֲרֵבִים, שׁוֹחֲטִין אוֹתוֹ מִשְׁיָאִירָה הַצֵּל וְיִכְר לְכָל שְׁהָאִירָה, וְהוּא מִשֵּׁשׁ שְׁעוֹת וּמְחָצָה וּמְעַלָּה, [מאחר חצות היום השמש נוטה מערבה והצל מתחיל לנטות לכיוון מזרח. את התמיד של 'בין הערביים' ניתן לשחוט החל מהשעה בה הטיית הצל כבר ניכרת - חצי שעה (זמנית) אחרי חצות היום - שעה שישית וחצי. זמן הקרבתו נמשך] עַד סוֹף הַיּוֹם;

[על אף שזמן השחיטה האפשרי הוא כבר משעה שש ומחצה, הרי שלפועל:] וְלֹא הָיוּ שׁוֹחֲטִין אוֹתוֹ כְּכָל יוֹם אֲלֵא בְּשִׁמוּנָה שְׁעוֹת וּמְחָצָה, וְקָרַב [על המזבח, לאחר גמר הכנתו] בְּתִשְׁעָה וּמְחָצָה.

מדוע נהגו לדחות את שחיטת התמיד של בין הערביים?

ג וְלָמָּה מְאַחְרִין אוֹתוֹ שְׁתֵּי שְׁעוֹת אַחַר תְּחִלַּת זְמַן שְׁחִיטָתוֹ? מִפְּנֵי הַקְּרָבָנוֹת

מעלתו של היחיד

מאז ייסד את תקנת לימוד ה'משנה תורה', נוהג היה הרבי מליובאוויטש לבאר נושאים ב'שיעור היומי' הנלמד באותם ימים.

ביאר הרבי בצורה נפלאה את חידושיו של הרמב"ם בסוגיות מהן למד את ההלכות, ולעיתים נהג להפיק מההלכות מסרים בעלי משמעות עמוקה בעבודת הבורא.

בהלכה ג המובאת לפנינו כותב הרמב"ם: "וְלָמָּה מְאַחְרִין אוֹתוֹ שְׁתֵּי שְׁעוֹת אַחַר תְּחִלַּת זְמַן שְׁחִיטָתוֹ? מִפְּנֵי הַקְּרָבָנוֹת שְׁלֵיחִידִים אוֹ שְׁלֵצָבוֹר". דוחים את שחיטת קרבן התמיד בשעות תמימות כדי שייספיקו להקריב את קורבנות היחיד והציבור, שכן לאחר הקרבת התמיד אין להקריב קורבן אחר.

הסיבה הפשטנית להקדמת הרמב"ם את "הקורבנות של היחידים" על "של הציבור", היא שזה המקרה הנפוץ יותר - קורבנות הציבור היו קרבים בעיקר בשבתות ובמועדים, ואילו קורבנות היחיד היו קרבים בכל עת.

אך הרבי מצא בהלכה זו חידוש גדול:

ידוע הכלל שראוי להקדים ולהזדרז לקיום מצווה - "זריזין מקדימים למצוות" (ספרא פרשת תזריע). על אחת כמה וכמה כשמדובר בכוהנים, עליהם נאמר ש'זריזים הו' (תלמוד בבלי, שבת כ"א) וכל-שכן בעבודה בבית המקדש - שאז מן הראוי להזדרז עוד יותר.

נוסף על כך: קרבן התמיד היה מכפר על כלל ישראל, כנאמר במדרש רבה (במדבר פרק כא): "תמיד של שחר היה מכפר על עבירות הלילה ותמיד של בין הערביים - על של יום". אם כן, בוודאי שאין כל הצדקה להתעכב מלהקריבו בהקדם האפשרי.

הרי לנו כמה וכמה סיבות **להקדים** - לפחות בחלק מהימים - את הקרבת תמיד של בין הערביים.

ובכל זאת, מדי יום נהגו להמתין ולעכב את שחיטת התמיד במשך שעות תמימות, כדי לאפשר למאחר להביא את קורבנו.

כאן מתגלית מעלתו של כל אחד ואחת מבני ישראל, שעבורו מעכבים דרך קבע את הקרבת התמיד.

הרבי מציון, כי ייתכן שבכדי להדגיש ולחדד זאת, הקדים הרמב"ם בלשונו את קורבנות היחיד לקורבנות הציבור.

(פרשת ניצבים תשמ"ה - תורת מנחם תשמ"ה כרך ה' עמ' 3041)

הרמב"ם מסע חייו

1. לידה

י"ד בניסן ד'תתצ"ח (1138) **קורדובה, ספרד**
עיר עתיקה בדרום ספרד, שיהודים החלו להתיישב בה כמה מאות שנים לפני לידת הרמב"ם.

2. בריחה ונדודים ד'תתק"ח (1148)

חיבורים:

• ספר מילות ההיגיון

3. ההתיישבות בפאס, מרוקו

ד'תתק"ח-ד'תתקכ"ה (1158-1165)

חיבורים:

- פירוש שלושה סדרים בתלמוד בבלי
- ספר על הרי"ף
- הלכות ירושלמי
- תחילת פירוש המשניות (ד'תתקכ"א (1161) - ד'תתקכ"ה (1165))
- איגרת השמד

4. הפלגה לארץ ישראל ד' אייר, ד'תתקכ"ה (1165)

5. הגעה לחופי **ארץ ישראל** ג' סיוון, ד'תתקכ"ה (1165)

6. ירידה למצרים ד'תתקכ"ה (1165)

חיבורים:

- חתימת פירוש המשניות
- ספר המצוות (ד'תתקכ"ז-1167)
- התחלת המשנה-תורה (ד'תתקכ"ז-1167)
- איגרת תימן (ד'תתקל"ד-1174)
- חתימת משנה תורה (ד'תתקל"ד-1174)

7. פטירת אח הרמב"ם, והתמנותו לרופא

ד'תתקל"ז (1177)

חיבורים:

- מורה נבוכים (ד'תתקמ"ז-1187 - ד'תתקנ"א-1191)
- איגרת תחיית המתים (ד'תתקנ"א-1191)

8. פטירת הרמב"ם

מצרים

ד'תתקס"ז (1204)

מורה הנבוכים

על מצבת קברו של הרמב"ם מופיע כיתוב יוצא דופן: "ממשה ועד משה - לא קם כמשה". הרמב"ם כמשה רבינו בשעתו, היה מנהיג מסור וקשוב לצאן מרעייתו. על אף היותו גאון, מלומד ומורם מעם, עסק כל ימיו בהנחלת התורה להמונים. את ספריו כתב הרמב"ם מתוך שאיפה לחבר את התורה לכל אחד מישראל.

כזה הוא חיבורו 'מורה הנבוכים', המסביר את המחשבה היהודית אל מול ספקות שעוררו התנועות הפילוסופיות שרווחו באותה עת. כאלו הן אגרותיו של הרמב"ם, שנכתבו לקהילות במשבר אמוני והפיחו רוח חיים מחודשת בלבבות.

זה גם סוד חיבורו הגדול, ה'משנה תורה', שנוצר מתוך רצון להקנות את הלכות התורה, שהיו כזורות בספרים שונים, לכדי קודקס שלם ונגיש.